

20 ANYS DE PENSAMENT CONTEMPORANI

LA CÀTEDRA FERRATER MORA (1989-2009)

Del 13 de novembre del 2010 al 30 de gener del 2011
FONTANA D'OR, Girona

Organitza:

Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani
Obra Social "la Caixa"

Comissari:

Josep-Maria Terricabras

Producció:

Fontana d'Or

Disseny de l'exposició:

Quim Turon

Disseny del catàleg:

Documenta Universitaria

Fotografies:

Ajuntament de Girona (CDRI)

El Punt (Lluís Vilardell, Tomàs Casademunt, Anna Carreras, Núria Santiago,
Lluís Serrat, Martí Artalejo, Lluís Romero, Mikel Laburu, Manel Lladó)

Diari de Girona (David Quintana, Jordi Ribot, Daniel Bonaventura)

Universitat de Girona

Càtedra Ferrater Mora

Coordinació:

Ramon Fàbrega

Col·labora:

Universitat de Girona

Ajuntament de Girona

Generalitat de Catalunya. Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

Comissionat per a Universitats i Recerca

Consell Social de la Universitat de Girona

Fundació privada: Girona, Universitat i futur

Impressió:

Gràfiques Trema (Arbúcies)

Dipòsit Legal: GI-1394-2010

Presentació

La creació de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani va significar, en el seu moment, l'any 1989, un pas endavant notabilíssim per al prestigi de l'aleshores incipient Universitat de Girona. Dic incipient perquè, tot i que encara no havia estat aprovada com a tal, els esforços de tots plegats, la conjunció d'interessos provinents de diverses mentalitats acadèmiques i l'estat en què es trobava el sistema universitari català, començaven a fructificar en un camí de maduresa col·lectiva que ja feia preveure la posterior eclosió del 1991.

En aquest camí, iniciatives com la Càtedra Ferrater Mora van ser capitals. Per diverses raons. Perquè va ser una de les primeres Càtedres, que ja presagiaven l'adveniment de totes les altres fins a les vint-i-una de què ara gaudim. Perquè va col·locar Girona en el mapa del pensament contemporani a nivell internacional i en contacte amb les personalitats intel·lectuals més destacades del món. Perquè va contribuir, juntament amb altres iniciatives acadèmiques i de recerca, a dotar els estudis universitaris de Girona d'un rang d'excel·lència que, sense dubte, va influir en la posterior evolució de la Universitat.

Mentre el projecte de la Càtedra prenia cos, el mateix Josep Ferrater Mora va enviar un fax al professor Terricabras en el qual esmentava l'agraïment "d'haver associat el meu nom a una Càtedra que no es podrà comparar amb cap d'altra – al país i fora del país – per la seva novetat, eficàcia i interès". Aquelles paraules han estat profètiques, i no pas per cap intervenció atzarosa sinó per la dedicació i l'amor

que hi va esmerçar l'insigne filòsof, ànima de la Càtedra en els seus primers impulsos; per la voluntat de continuïtat de l'equip que hi ha treballat tots aquests anys, encapçalat pel seu director, Josep M. Terricabras; per l'esforç de dur la Càtedra a ser reconeguda com un centre d'atracció que permet als seus convidats desenvolupar un treball consistent i en profunditat.

La Càtedra Ferrater Mora no solament pot argüir a favor seu un catàleg argumentat i sòlid del pensament del tombant de segle, una llista que ens enorgulleix com a Universitat, sinó que també ha posat a disposició dels ciutadans, dels estudiosos, dels interessats per la cultura i la reflexió, activitats com Jornades i Simposis d'homenatge, publicacions específiques i monografies, múltiples propostes, atractives i fèrtils.

Com a rectora de la Universitat de Girona és, doncs, una satisfacció celebrar aquests primers vint anys de la Càtedra, amb el propòsit de continuar treballant perquè la seva petja no deixi d'incidir en la nostra realitat, en el futur de tots plegats.

Anna M. Geli

Rectora de la Universitat de Girona

La Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani va ser concebuda el 2 de febrer del 1989. La datació es pot fer amb tanta exactitud perquè d'aquella primera idea n'ha quedat un full mig esgrogueït que ho acredita. El nom era llavors només una proposta, perquè el projecte encara no s'havia consultat amb Ferrater. Ell hi va donar l'aprovació, i hi va aportar entusiasme, el mes d'abril d'aquell mateix any, quan va ser a Girona per participar en el Simposi internacional organitzat per commemorar el centenari del naixement de Ludwig Wittgenstein.

Els tràmits per constituir la Càtedra van ser sorprenentment fàcils i, contràriament als ritmes universitaris, extraordinàriament ràpids. Això va fer que Ferrater Mora pogués inaugurar la Càtedra que porta el seu nom el 2 de novembre d'aquell mateix any, és a dir, exactament nou mesos després d'haver estat concebuda. Com altres iniciatives que es van dur a terme abans de la creació de l'actual universitat de Girona, la Càtedra volia establir estàndards de rigor i qualitat. I volia ser una plataforma de projecció internacional. Es va fer així amb dues idees al cap: que una universitat petita com la que projectàvem no havia pas de ser esquifida; i que el fet mateix de la seva posició perifèrica no l'havia pas de convertir en marginal.

Ferrater mateix insistia molt en l'exigència de qualitat de les lliçons que grans especialistes internacionals havien d'impartir a la Càtedra. Aquestes lliçons no serien l'única activitat que s'hi faria, però, des de bon començament, ja n'eren el seu element més identificador

i el que, per tant, en justificava millor l'existència. Encara vam poder preparar junts la llista dels primers convidats. Poc després, de forma inesperada, moria Ferrater, precisament a Barcelona, la ciutat en què havia nascut i que en aquell moment visitava per presentar-hi la seva darrera novel·la i per parlar dels projectes de la Càtedra. Després va arribar el magnífic llegat de la seva biblioteca personal. I han anat passant els anys, plens d'il·lusió, de feina i d'esperança.

Aquesta exposició vol ser testimoni d'aquests vint anys d'existència. No vol, però, mostrar només fredament els fets sinó que voldria transmetre també l'estil i el tarannà que han caracteritzat la Càtedra, sempre oberta al pensament interdisciplinari, desitjosa de col·laborar amb altres institucions culturals i cíviques, atenta al batec del temps. Per això la Càtedra no és estrictament de filosofia sinó de pensament i en vol acollir i difondre totes les formes i totes les manifestacions. Per això l'exposició vol ser, com l'obra mateixa de Ferrater, un sistema obert, que pugui tenir interès per als no especialistes i per als estudiants. Els recursos tecnològics i interactius de l'exposició volen subratllar que el pensar i el filosofar del present han de mirar més cap al futur que no pas cap al passat.

Durant les deu setmanes d'exposició, la Fontana d'Or acollirà un extens programa de conferències, debats i jornades, que posaran de manifest que la feina començada ara fa més de vint anys continua tenint dinamisme i projecció. Aquesta és justament una bona ocasió

per agrair l'esforç i la complicitat de tots aquells que han treballat amb nosaltres durant tot aquest temps. L'agraïment esdevé especial a les institucions que han contribuït decisivament a fer possible aquesta exposició, molt particularment a la Fontana d'Or que l'acull.

Hem tingut encara la sort de poder fer coincidir el tancament de l'exposició, el 30 de gener del 2011, amb el mateix dia en què farà vint anys que va morir Ferrater. Aquell darrer diumenge de gener el recordarem especialment en l'acte de clausura.

Amb aquesta exposició la Càtedra Ferrater Mora també es vol exposar, prendre compromisos i riscos. En ensenyar alguns fruits obtinguts en els darrers vint anys, hem volgut subratllar que aquests fruits ho seran de debò si esdevenen noves llavors.

Josep-Maria Terricabras

Director de la Càtedra i Comissari de l'exposició

Gènesi

Què és la Càtedra Ferrater Mora de
Pensament Contemporani

El més important de la Càtedra no és el nom que porta, cosa que agraeixo sincerament, sinó el que allà dintre es pot fer. El més important no és, per exemple, que hi hagi un hospital que es digui Einstein, sinó el treball que allà dintre es fa.

Josep Ferrater Mora a Diari de Barcelona,
03 de novembre de 1989

Josep Ferrater Mora i Josep M. Nadal, inauguració de la Càtedra

CATEDRA "FERRATER MOR

1. Proposta de constitució

a Unitat de Filosofia de l'Es
proposa formalment al Patronat de l'
una Càtedra de Pensament Cont
güents:
La Càtedra
pens

Detall del document **Proposta de Constitució**

L'objectiu bàsic de la Càtedra és organitzar cursos de pensament contemporani, dirigits per pensadors eminents que tinguin un prestigi reconegut a nivell internacional. És una Càtedra de Pensament –i no estrictament de filosofia- perquè es vol oberta a la docència de personalitats tant de l'àmbit de la filosofia com de les ciències, siguin formals, experimentals, històriques o humanes. I és també una Càtedra de Pensament Contemporani en un sentit molt estricte, perquè els professors convidats hi exposaran les línies mestres del seu propi pensament.

Text de la **Proposta de Constitució** de la Càtedra

La proposta de constitució de la Càtedra de Pensament Contemporani no pot ser millor; sincerament, no hi manca (i, sobretot, no hi sobra) ni un sol mot. Espero que el projecte vagi endavant. Ja em donarà notícies. Quant a la data del meu propi Seminari, els dies que va proposar originàriament –les dues setmanes del 6 al 18 de novembre- em semblen molt bé. No cal dir que li estic agraïdíssim d'associar el meu nom a una Càtedra que no es podrà comparar amb cap altra –al país i fora del país- per la seva novetat, eficàcia i interès.

Fax privat de **Josep Ferrater Mora** a **Josep-Maria Terricabras**.

24 d'abril de 1989

Les condicions perquè una universitat perifèrica no sigui provinciana i mediocre són formular un projecte utòpic i creure-se'l, fer servir una mica la imaginació i comptar amb persones que creguin en el projecte. Això es dona en la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani. A la perifèrica Girona n'hi ha molta, d'aquesta gent. El professor Josep Maria Terricabras n'és una: un dia va imaginar com trencar l'aïllament en què podien caure els estudis de filosofia de l'Estudi General de Girona i va organitzar la càtedra Ferrater Mora.

Josep Maria Nadal a «Revulsius culturals i científics per Girona».
Diari de Barcelona, 3 de novembre de 1989

La intenció és que sigui una Càtedra que porti a Girona persones conegudes dins el món de la filosofia o en altres camps. La intenció és portar gent que no pot venir sovint, especialistes anglesos, alemanys, americans, persones molt distingides que és molt difícil que vinguin aquí. Una persona que viu, per exemple, als Estats Units, ha de tenir una invitació especial per fer-ho, és lògic. La intenció de la Càtedra és aquesta, fer venir gent reconeguda en el camp de la filosofia i en altres disciplines: ciència, història...

Josep Ferrater Mora a Diari de Girona,
12 de novembre de 1989

Conferència de **Noam Chomsky** al Centre Cultural La Mercè, de Girona,
novembre 1992

Entorn

La Càtedra i la Universitat de Girona

Taula en la inauguració de la Càtedra: **Josep-Maria Terricabras, Heribert Barrera i Josep Ferrater Mora**

«La inauguració de la Càtedra de Pensament Contemporani Josep Ferrater Mora dijous passat a Girona no és una simple anècdota més o menys rellevant en el panorama universitari dels Països Catalans. En realitat es tracta d'una prova més de la vitalitat universitària que ha aconseguit la ciutat de Girona, que supera en molts aspectes el pes que poden tenir les tres grans concentracions barcelonines.

En efecte, des de fa uns anys, l'Estudi General de Girona –que, ara com ara, formalment només és com un apèndix de la Universitat Autònoma de Barcelona- ha mostrat amb els fets que un centre universitari de dimensions petites en relació a les universitats tradicionals pot tenir una capacitat d'innovació i renovació realment extraordinàries. I això tenint en compte les restriccions que suposa la dependència centralista i les incomprendiments de diversa índole amb què s'ha trobat des dels seus inicis fins ara.

Ara ha estat aquesta càtedra, que suposa la possibilitat de rebre periòdicament la docència de grans professors de tot el món. Però fa uns mesos va ser un irrepetible congrés sobre Wittgenstein amb motiu del centenari del seu naixement. De fa més temps, van inventar les assignatures donades per professors visitants de primera línia, només per citar alguns exemples. I tot això, en un ambiciós procés d'adequació dels espais universitaris que comprèn l'edifici de les Àliques, el convent de Sant Domènec i l'antic seminari, amb el suport decidit de l'actual consistori municipal.

Tot fa pensar que experiències com aquesta que comentem, i d'altres que podríem anomenar, tindran el reconeixement polític que els escau i que hauria de permetre que a mig termini esdevinguessin universitats plenament autònomes.

De mèrits, els en sobren.»

Editorial al diari Avui,
5 de novembre de 1989

Salomó Marquès, Miquel Martin, Josep M. Nadal, Josep-Maria Terricabras, Pere Cornellà i Sergi Bonet, tot esperant la decisió del Parlament de Catalunya

LLEGAT FERRATER MORA

El poeta **Joan Brossa** va crear un **ex-libris** per a aquest llegat, que s'ha acabat adoptant com a **logotip** de la Càtedra.

Ex-libris

La imatge corporativa

Descàrrega del camió amb les caixes dels llibres del **Fons Ferrater**

Josep Ferrater Mora, poc abans de morir, va fer donació de la seva biblioteca privada a la Càtedra que duia el seu nom.

El 13 de maig de 1992, poc més d'un any després de la mort de Ferrater Mora, les caixes que contenien els seus llibres arribaven des de Bryn Mawr, Pennsilvània, a la Universitat de Girona i l'estiu del mateix any se'n va començar la catalogació, coincidint amb l'automatització del Catàleg de la Biblioteca de la UdG. Finalment, el 13 de novembre d'aquell mateix any es va inaugurar la Biblioteca Ferrater Mora, instal·lada provisionalment a l'edifici de Les Àligues i actualment ubicada a la biblioteca del Campus del Barri Vell. El Fons Josep Ferrater Mora forma part dels fons especials de la UdG, juntament amb altres llegats com el Fons Aurora i Prudenci Bertrana, el Fons Pierre Vilar, el Fons Lluís Santaló, el Fons Jaume Vicens Vives i, properament, el Fons Raimon Panikkar.

Ferrater Mora i **Priscilla Cohn**, la seva esposa

Ferrater

El referent intel·lectual

«D'una banda, no puc dir que m'ho mereixo [que la Càtedra dugui el meu nom], perquè seria pretensions per la meva part. De l'altra, però, no puc suggerir que no en sóc mereixedor, perquè seria com afirmar que els organitzadors són uns ignorants i que no tenen ni idea de com va la cosa»

Josep Ferrater Mora en una entrevista a El Punt
3 de novembre de 1989

1912: Josep M. Ferrater neix el 30 d'octubre a Barcelona

1922-1925: Estudis de Comerç al Col·legi de Santa Maria del Collell (Pla de l'Estany)

1925-1932: Treballa en diferents empreses i també com a traductor lliure. Fa el Batxillerat

1932-36: Llicenciatura en Filosofia a la Universitat de Barcelona

1936-1939: Participa com a soldat en la guerra civil. És ferit i passa a fer feines administratives a la rereguarda

1939: Surt cap a l'exili a París

1939-1941: Estada a Cuba, traduïnt i ensenyant

1941: Publica *Diccionario de filosofía*, en un volum, a Mèxic

1941-1947: Professor de Filosofia a la Universitat de Santiago de Xile

1944: *Les formes de la vida catalana; Unamuno: bosquejo de una filosofía*

1945: *Cuatro visiones de la historia universal: San Agustín, Vico, Voltaire, Hegel*

1947-1948: Obté una beca Guggenheim. Resideix a Nova York

1948-1949: Se li renova la beca Guggenheim. Resideix a Princeton i Baltimore

- 1949-1981:** Professor al Bryn Mawr College (Pennsylvania)
- 1955:** *Lógica matemática*, amb Hughes Leblanc
- 1957:** *Ortega y Gasset: An Outline of His Philosophy*
- 1961:** *Una mica de tot*
- 1962:** *El ser y la muerte: bosquejo de una filosofía integracionista*
- 1965:** *Diccionario de filosofía*, 5ª ed., 2 volums
- 1967:** *Obras selectas*, 2 volums. Madrid: Revista de Occidente
- 1968:** *El ser y el sentido*, que després passarà a ser *Fundamentos de filosofía* (1985)
- 1969:** *La filosofía actual*
- 1970:** *Indagaciones sobre el lenguaje*
- 1974:** *Cambio de marcha en filosofía*
- 1979:** *De la materia a la razón; Diccionario de filosofía*, 6ª ed., 4 volums; *Siete relatos capitales*, que és la seva primera obra de ficció. Doctor honoris causa UAB
- 1981:** *Ética aplicada. Del aborto a la violencia*, amb Priscilla Cohn
- 1982:** *Claudia, mi Claudia* (novel·la)

1984: Rep la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya

1985: *Modos de hacer filosofía; Voltaire en Nueva York* (relats). Premi Príncep d'Astúries de Comunicació i Humanitats

1986: *Ventana al mundo; Hecho en corona* (novel·la)

1988: *Joc de cartes (1948-1984)*, la correspondència amb Joan Oliver; *El juego de la verdad*, finalista del Premi Nadal 1987. Doctor honoris causa UB

1989: Creació de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani; *Regreso del infierno* (novel·la)

1991: Mor el 30 de gener a Barcelona, on havia anat de visita i a presentar la seva novel·la *La señorita Goldie; Mujeres al borde de la leyenda* (relats). Llegat de tota la seva biblioteca, cartes, papers i documents privats a la Càtedra de la Universitat de Girona. Doctor honoris causa (pòstum), Universidad Santiago de Compostela

1994: *Mariposas y supercuerdas. Diccionario para nuestro tiempo; Diccionario de filosofía*, 7^a ed. actualitzada, 4 volums

2002: «Fons Josep Ferrater Mora», 2. CD-ROM. Digitalització de la correspondència personal de Ferrater dipositada a la Càtedra Ferrater Mora

Ferrater també va ser cineasta amateur i els seus films van guanyar nombrosos premis

A partir del 1979 **Ferrater** va publicar relats i novel·les

**JOSEPH
STIGLITZ**

(Columbia University)

**THE THREE TRILLION
DOLLAR WAR**

PUBLICACIONS DE LA CATEDRA FERRATER MORA

Noms de la filosofia catalana

Penella Cobas (e.a.l.)
La filosofia de Ferrater
ISBN: 978-84-96942-39-0
Documenta Universitaria

Josep Maria Torralba
Tobra d'Esau
ISBN: 978-84-96942-39-0
Documenta Universitaria

Ramon M.
Ramon
ISBN: 978-84-96942-39-0
Documenta Universitaria

Universitat
de Girona

**GIANNI
VATTIMO**
(Torino)

**FENOMENOLOGIA
HERMENÈUTICA
ONTOLOGIA
ACTUAL**

Del

H

UdG
Universitat
de Girona

CATEDRA FERRATER MORA

**JOSEP
FONTANA**
(Barcelona)

L'OFICI D'HISTORIADOR

Del 15 al 19 de

Informe

CATEDRA FERRATER MORA
Carrer de l'Estació, 10. 17003 Girona
Tel: 972 41 91 00. Fax: 972 41 91 03
www.udg.edu

Activitats

Vint anys d'idees i diàlegs

ha organitzat una quinzena de cursos d'estiu, sovint en col·laboració amb el Departament de Filologia i Filosofia de la Universitat i darrerament en línia a través del portal de filosofia www.terrificabras-filosofia.cat

S'han tractat qüestions de bioètica, d'ètica ambiental, d'ètica aplicada a la gestió pública, a la intervenció social, i relacionades amb la revisió dels valors tradicionals.

CURSOS
D'ESTIU

SEMINARIS

La Càtedra ofereix Seminaris cada curs, dirigits per pensadors eminents de prestigi internacional que hi exposen les línies mestres del seu propi pensament. El primer Seminari fou dirigit pel professor Josep Ferrater Mora, el novembre de 1989. Fins avui, han passat per la Càtedra vint-i-nou primeres figures del pensament mundial. Moltes de les seves lliçons s'han publicat en llibre.

I s'ha mantingut sempre la idea inicial d'interdisciplinarietat, amb personalitats d'àmbits diversos, tant de la filosofia com de les arts o de les ciències, siguin formals, experimentals, històriques o humanes. Ricoeur, Quine, Chomsky, Boff, Prigogine, Cavalli-Sforza, Morin, Singer, Hobabawn, són alguns dels noms que la Càtedra ha convidat.

SI
PREM
FERRATER

INTERMITINGS

Volen afavorir la connexió de la Universitat amb la societat i promoure una major col·laboració dels diferents àmbits socials, sense cap altra restricció que l'interès del debat. El primer intermiting es fa fer el 1999, sobre *Informació*

educació i empresa a l'era digital, dirigit pel Manuel Campo Vidal i adreçat a especialistes i professionals de l'educació, l'empresa i la informació.

PUBLICACIONS

La Càtedra publica regularment algunes de les seves activitats: el Seminari, els Simposis (particularment els dedicats als pensadors catalans) i els Premis d'Assaig Ferrater Mora.

ca,
mb el
ofia
ursos
sofia
ca,
la a
esté
s de
ls
osis
ors
a
ora.

LA AULA DE FILOSOFIA PRÀCTICA

El 30 de gener de 2004, precisament en el 13è aniversari de la mort de Ferrater Mora, es va crear l'Aula de Filosofia Pràctica, per promoure activitats i recerques en el camp de l'anàlisi social i política, i en les diverses àrees de l'ètica aplicada.

L'Aula pretén també impulsar la professionalització dels estudiants de filosofia en els camps de la docència, la gestió i la crítica cultural.

Entre altres, l'Aula ha organitzat el curs *Entendre la Societat del Risc, les Jornades sobre Didàctica de la Filosofia*, i darrerament el cicle *El judaisme i la premsa a Europa: filles i fòbies*, conjuntament amb el Patronat Call de Girona.

S AULA DE FILOSOFIA PRÀCTICA

IMPOSIS

MI D'ASSAIG

ER MORA

L'any 2007 es va convocar, en col·laboració amb la Ferrater Mora Foundation, la primera edició d'un Premi d'Assaig que vol estimular l'estudi i la investigació sobre qualsevol aspecte de l'obra de Ferrater Mora (filosofia, literatura, articulisme, cinematografia).

El premi va ser concedit a Oscar Horta (Santiago de Compostela) per l'obra "La filosofia moral de J. Ferrater Mora". El premi estava dotat amb 6.000 EUR i amb la publicació a Documenta Universitaris (2008).

El premi serà convocat periòdicament.

A més dels Seminaris, s'inicia el 1997 la realització periòdica de simposis entorn de figures històriques rellevants de tots els temps que hagin destacat pel seu rigor, per l'amplitud dels seus interessos i per haver influït posteriorment en algun camp del pensament. Kant, Goethe o Einstein en són exemples destacats.

Des del 2002 es fan també simposis per donar a conèixer el pensament d'autors catalans contemporanis: Ferrater, Eusebi Colomer, Ramon Turro, Joaquim Xirau, Eduard Nicol, Eugeni d'Ors i enguany Joan Maragall, amb motiu del cent-cinquantes aniversari del seu naixement.

Seminaris: La Càtedra ofereix Seminaris cada curs, dirigits per pensadors eminents de prestigi internacional que hi exposen les línies mestres del seu propi pensament. El primer Seminari fou dirigit pel professor Josep Ferrater Mora, el novembre de 1989. Fins avui, han passat per la Càtedra vint-i-nou primeres figures del pensament mundial. Moltes de les seves lliçons s'han publicat en llibre. I s'ha mantingut sempre la idea inicial d'interdisciplinarietat, amb personalitats d'àmbits diversos, tant de la filosofia com de les arts o de les ciències, siguin formals, experimentals, històriques o humanes. Ricoeur, Quine, Chomsky, Boff, Prigogine, Cavalli-Sforza, Morin, Singer, Hobsbawn, són alguns dels noms que la Càtedra ha convidat.

Seminaris

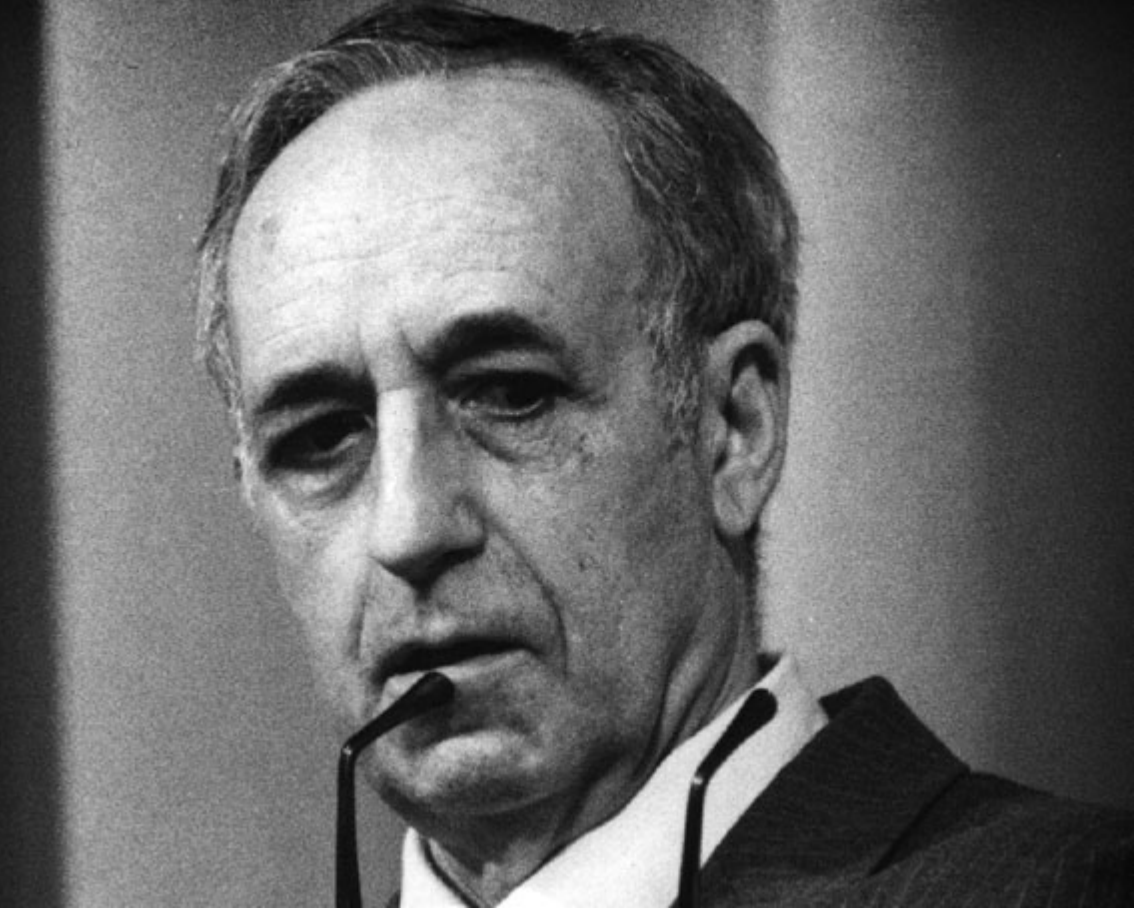
Pensadors de primera línia

«Al final, pagaran per venir»

Aquest vaticini que feia irònicament Josep Ferrater Mora a finals dels vuitanta a Josep-Maria Terricabras naturalment no s'ha complert, però resulta molt expressiu. En vint anys, la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la UdG s'ha situat com un punt de trobada amb la primera línia de la intel·lectualitat internacional. Alguns dels noms més importants en moltes disciplines figuren en la llista de convidats.

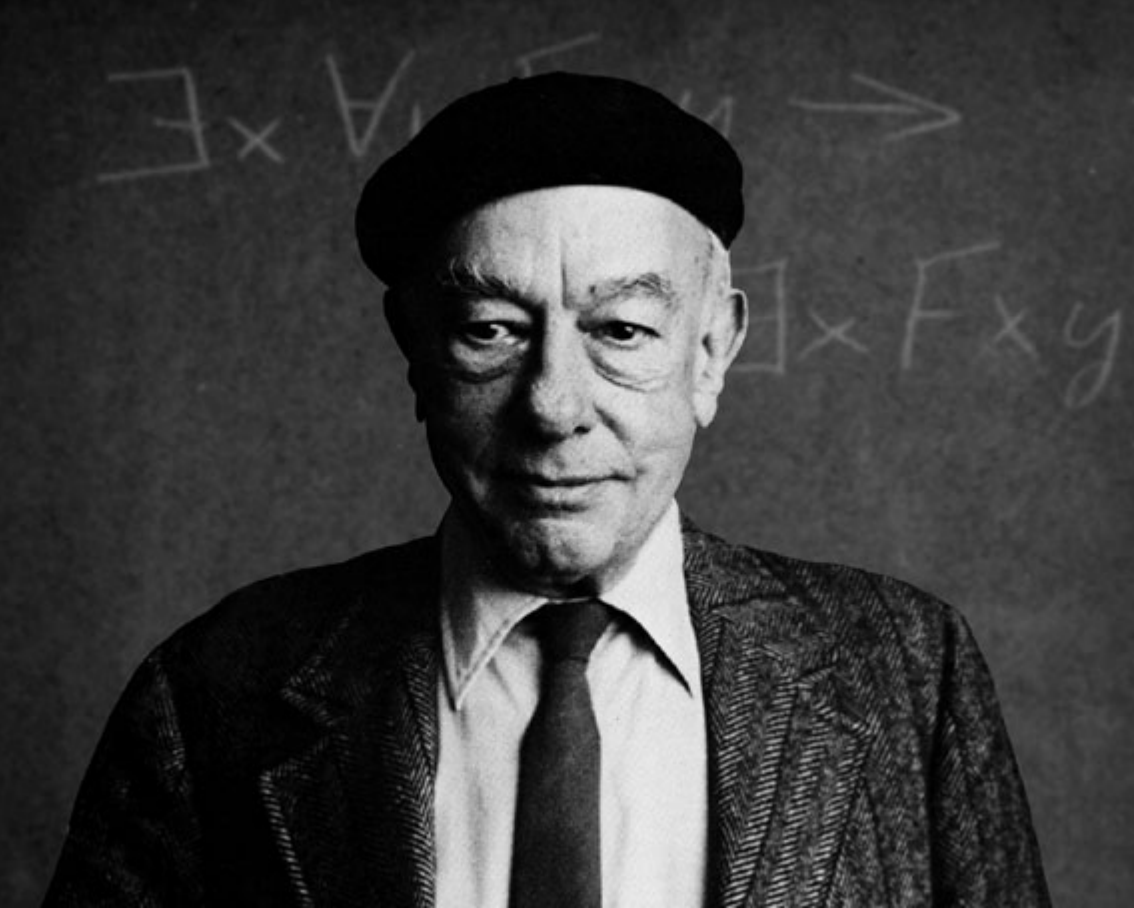

Josep Ferrater Mora (Pensilvània): «Un sistema obert», novembre 1989

Paul Ricoeur (Paris): «Réflexions sur l'agir humain», juny 1990

Willard V. Quine (Harvard): «From Stimulus to Science», novembre 1990

Adam Schaff (Viena): «Mi currículum vitae científico», juny 1991

L. A. Santaló (Buenos Aires): «La matemàtica: una filosofia i una tècnica»,
novembre 1991

Miquel Batllori (Roma): «De l'edat mitjana als temps moderns i contemporanis», juny 1992

Noam Chomsky (MIT): «Language and the Cognitive Revolutions»,
novembre 1992

Eric Hobsbawm (Londres): «A Historian Tries to Understand His Century», june 1993

Ilya Prigogine (Brussels): «Time, Chaos and the Quantum Towards the Resolution of the Time Paradox», june 1993

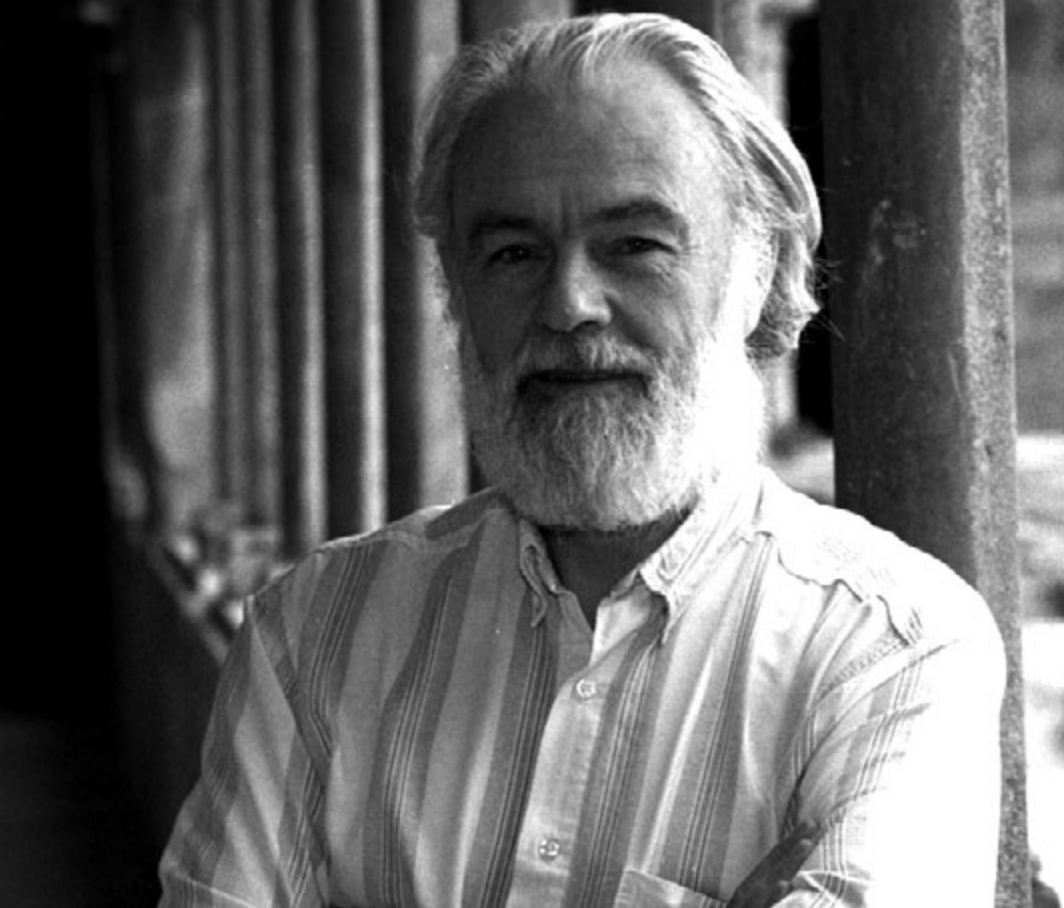
Donald Davidson (Berkeley): «The Social Basis of Thought», june 1994

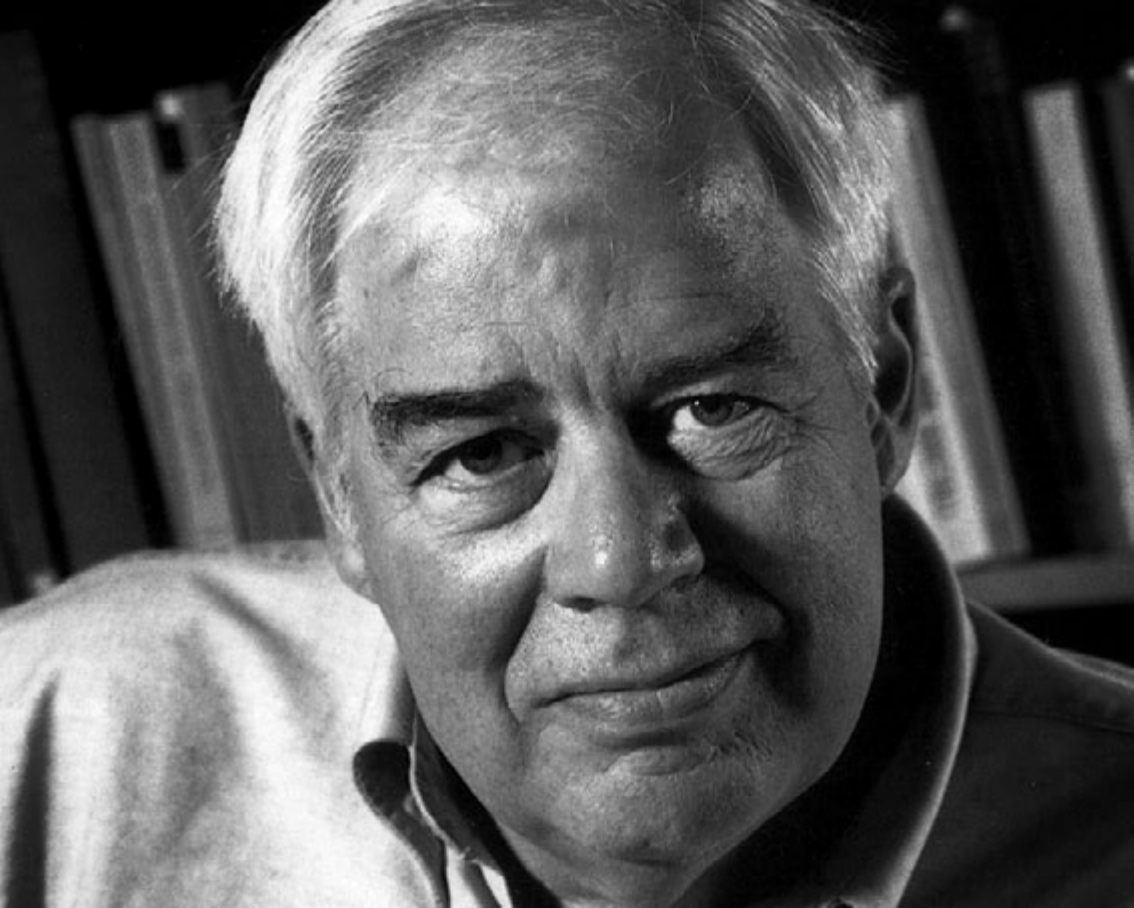
Mario Bunge (Montreal): «Una filosofía nueva», juny 1995

Karl-Otto Apel (Frankfurt am Main): «Transcendental Semiotics as First Philosophy», novembre 1995

David Harvey (The Johns Hopkins University): «Prospect on Geography: Space, Place and Environment in Contemporary Theory», june 1996

Richard Rorty (Virgínia): «Anti-authoritarianism in Epistemology and Ethics», juny 1996

Leonardo Boff (Rio de Janeiro): «Nuevo paradigma ecológico y teología cristiana», octubre 1997

Alain Touraine (París): «Los desafíos de la democracia», junio 1998

Leszek Kolakowski (Oxford): «Reason and the Sacred», octobre 1999

Theo Angelopoulos (Atenes): «L'univers cinématographique de Theo Angelopoulos», july 2000

Hans Heinz Holz (Groningen): «Mi evolución filosófica en el contexto de la filosofía después de 1945», junio 2001

Luigi Luca Cavalli-Sforza (Stanford): «Genetics and Culture in the Evolution of Modern Humans», octobre 2001

Edgar Morin (Paris): «Pensée complexe et éthique», juny 2002

Peter Singer (Princeton): «Ethics: a Utilitarian Approach», juny 2003

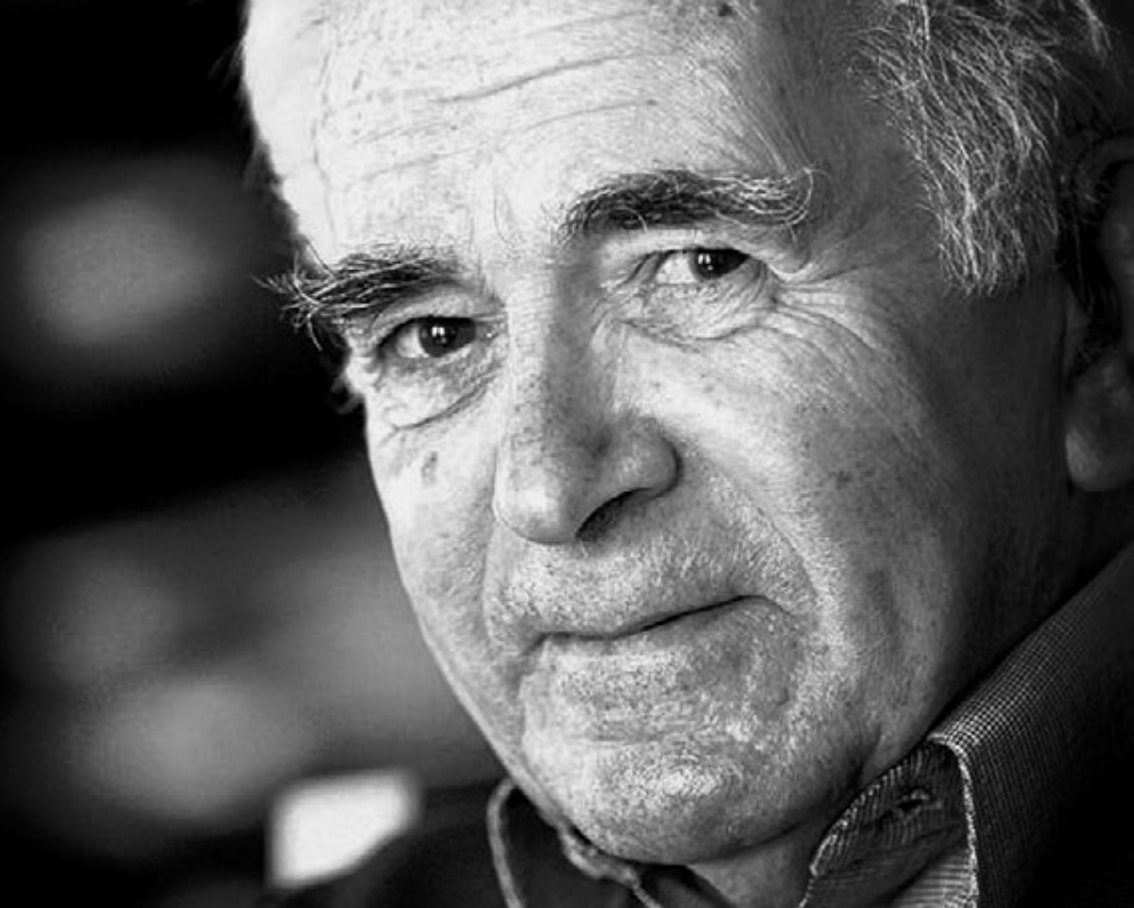
Agnes Heller (Nova York): «The World, Our World», juny 2005

Seyla Benhabib (Yale): «Cosmopolitanism, Universalism and Globalization», juny 2005

Michael Nyman (Londres): «Michael Nyman on Michael Nyman»,
novembre 2006

Ernst Tugendhat (Tubinga): «Cinco conferencias sobre temas de antropología filosófica», juny 2007

Joseph Stiglitz (Columbia): «The Three Trillion Dollar War», maig 2008

Gianni Vattimo (Torí), «Fenomenología, hermenéutica, ontología de la actualidad», octubre 2008

Josep Fontana (Barcelona), «L'ofici d'historiador», juny 2009

7255 títols de llibres **156** títols de revistes **6765** cartes **125** llibres sobre religió **200** llibres sobre sociologia, dret i educació **200** llibres sobre història de la ciència i de les matemàtiques **145** llibres sobre cinema **30** diccionaris de filosofia **2203** obres de filòsofs **55** revistes de filosofia **10** revistes sobre cinema **45** revistes sobre literatura i humanitats **3625** llibres de filosofia **2300** llibres sobre llengua i literatura

Llibres i dedicatòries

2

J. Ferrater Mora
DICCIONARIO
DE FILOSOFÍA

3

J. Ferrater Mora
DICCIONARIO
DE FILOSOFÍA

K-P

4

J. Ferrater Mora
DICCIONARIO
DE FILOSOFÍA

Q-Z

Josep Maria,
amb l'esperança
de veure't ariat
(parlarem d'en
Teradelles),

f'envio aquest versos,
el fruit amargant
que ara llevo

Amb una abraçada
de Cap d'Any
Pere

B. desembre 1977

(He fet les paus amb en Xavier!
Reblaniment cerebral?)

A Mornicua
Josi Ferrater Mora
tres anys
de
Jordi

A l'ami Ferrater
Mora en testimoni
de la millor estimació
AMOR Y MUNDO
del 'ami' tot mes fidel
11 - Xirau

Al bon amic Josep Ferrater
i Mora, desitjant que pugui
tenir una consciència metafísica
d'aquesta obra d'empirisme his-
tòric sobre la crisi més profunda
-llavors l'actual- perquè ha
travessat Catalunya

Oriol

una
admiració - per
potes, per vos records
de coses d'aquest
degraciat país, en
les bones mates
de Filadèlfia.
amb una abraçada
de Josep Pla
Palaferrer 1954

Dedicatòries de **Jean-Paul Sartre**, **Joaquim Xirau**,
Jaume Vicens Vives i **Josep Pla**

Toujours Maria, no jolans,
pourt le de pressa, et mon oncle
repose molle de tu, de la terre Ober.
Cada regait et sente mes d'ontant
- deu ses jist que aixi sigui -, pres
no pres en dubte que en la more
omni tot i admirans per tu

Sempre i ahir
Sempre es demà
Sempre i sempre

Xavier

En souvenir d'un passage
bien agréable à Gironne et de
toute ma gratitude pour un accueil
si amical.

J.- Prigogine

le 11/6/93

with all good wishes for the continued
success of the Ferrater Mora chair, and
with all my memories of a wonderful
stay in Girona

R. Hobsbawm

26 June 1993

Fueron días densos, de entusiasmo,
crítica y sinergia los que tuve el
honor de animar con reflexiones
sobre el nuevo paradigma ecológico
emergente y su incidencia en la
experiencia cristiana. No hemos
olvidado el grito de los pobres de
la Tierra que junto con la Gran
Madre, Pachá Mama y Gaia sublevaron
por liberación.

Estoy conmovido por el nivel de par-
ticipación de tantos y por la capacidad
de organización del Prof. Terricabras.

Ad multos annos!

Leonardo Boff

Girona 24/10/97

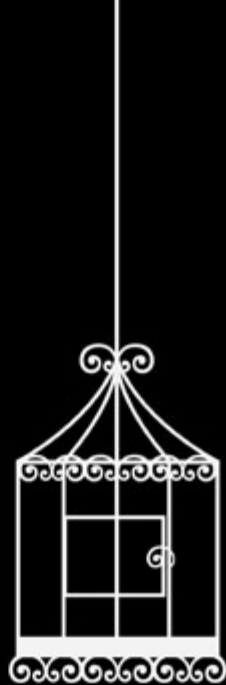

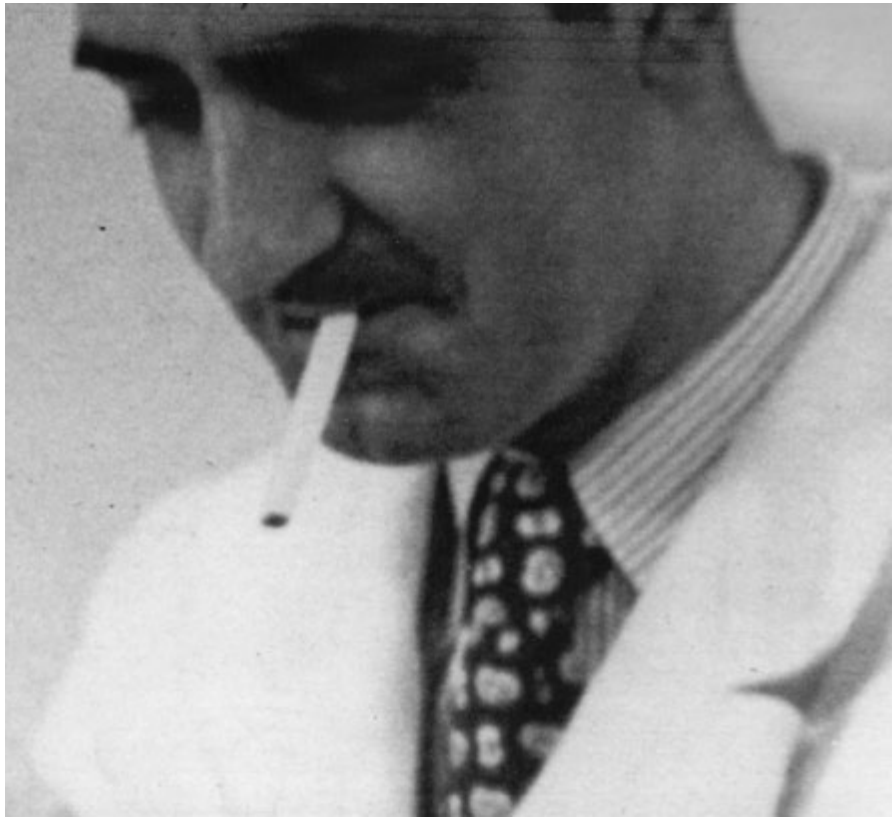
Alguns dels llibres que, en diferents col·leccions, han estat publicats per la Càtedra durant aquests anys

Gàbia d'idees

La vida també depèn de cadascú
Pensar és fixar-se en el que es diu
No és dialogant qui no escolta
Cada paraula és un prejudici
El món no s'acaba avui, ni comença demà
Un acaba essent allò que fa
La felicitat no es programa
Que cadascú miri d'entendre què ha dit
No sempre és insensat el que no s'entén
En el cas de les idees, dieta variada
«Mai» i «sempre» són termes perillosos
És profund qui porta les idees a la superfície
No és intel·ligent odiar la intel·ligència dels altres
Si se sap què ens sedueix, se sap qui som
La cultura tant pot construir com destruir

JUEVES, 31 DE ENERO DE 1991

Fallece el filósofo Josep Ferrater Mora

Josep Ferrater Mora

BARCELONA. — Ferrater Mora en un "Diccionario de Filosofía"

34/ DIARI DE GIRONA

Dijous, 31 de gener del 2011

El cor del filòsof va cedir després de quatre dies d'agonia

Ferrater Mora va morir a Barcelona serà enterrat als Estats Units

Barcelona. — El filòsof Josep Ferrater Mora va morir ahir al matí a la clínica Sant Jordi de Barcelona, on estava ingressat des de dissabte, en estat crític de salut, a causa d'un parat cardíac. Després de quatre dies d'agonia, el cor del filòsof va cedir després de quatre dies d'agonia. Ferrater Mora, de 97 anys, va ser víctima d'un infart de miocardi. Els seus últims dies de vida van estar marcats per una insuficiència cardíaca-respiratòria. Ferrater Mora va ser ingressat a la clínica Sant Jordi de Barcelona, on estava ingressat des de dissabte, en estat crític de salut, a causa d'un parat cardíac. Després de quatre dies d'agonia, el cor del filòsof va cedir després de quatre dies d'agonia.

Per això, ara no es podrà celebrar el seu funeral a Madrid. Doctor il·lustre de la Universitat Autònoma de Barcelona, Ferrater Mora, condecorat el 1994, va ser un dels més importants filòsofs catalans de la postguerra. Va escriure més de cinquanta llibres i va ser un dels més importants filòsofs catalans de la postguerra.

Cultura y España Fallece el filósofo Ferrater Mora

BARCELONA. — Ferrater Mora, de 97 anys, va morir ahir al matí a la clínica Sant Jordi de Barcelona, on estava ingressat des de dissabte, en estat crític de salut, a causa d'un parat cardíac. Després de quatre dies d'agonia, el cor del filòsof va cedir després de quatre dies d'agonia.

El 30 de gener del 2011 es commemoren els 20 anys de la mort de Ferrater Mora. La Càtedra manté el seu llegat

**Twenty Years
of Contemporary Thought
The Ferrater Mora Chair
1989-2009**

English version

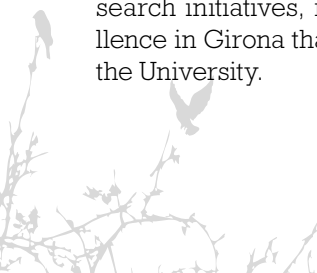

Foreword

by **Anna M. Geli**, Rector of the University of Girona

The creation in 1989 of the Ferrater Mora Chair of Contemporary Thought represented at the time a highly significant step forward that greatly enhanced the prestige of the then still embryonic University of Girona. I employ the term “embryonic” because, although the university had not yet been formally constituted as such, the efforts of all those involved (accompanied by a combination of the interest in the project shown by various sectors of the academic world and the situation in which the Catalan university system then found itself) were already starting to bear fruit in the form of a spirit of collective maturity that paved the way for the subsequent emergence of the new institution in 1991.

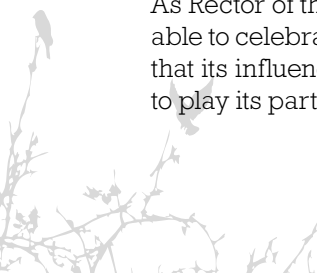
Initiatives such as the establishment of the Ferrater Mora Chair were of vital importance as this process pursued its course. It was one of the first Chairs created, and led the way for what would eventually become the twenty-one that we know today. It put Girona on the international map of contemporary thought and brought us into contact with some of the most distinguished intellectual figures in the world. And, together with other teaching and research initiatives, it contributed to establishing a level of academic excellence in Girona that clearly left its mark on the subsequent development of the University.

While the project of creating the new Chair was still taking shape, Josep Ferrater Mora himself sent a fax to Professor Terricabras in which he expressed his gratitude “that my name has been associated with a Chair that will defy comparison with any other of its kind either inside or outside the country in terms of originality, effectiveness and interest.” Those words have been truly prophetic, not because of any chance occurrence but thanks to the love and devotion invested in the Chair by the distinguished philosopher himself, acting as presiding spirit during the early stages of its development; thanks to the desire to continue along the same path shown by the team that has worked on the project during all these years, headed by its director Josep Maria Terricabras; and thanks to the effort that has gone into making the Chair a recognized focus of attraction that provides its guest lecturers with the chance to approach their work in a spirit of coherence and thoroughness.

The Ferrater Mora Chair has to its credit a solid and carefully-researched opus of work relating to contemporary thought in this new millennium, a contribution of which all of us in this University can be justly proud. But it has also made available to the general public and to academics alike, and to all those with an interest in cultural themes and philosophical reflection, a range of activities including seminars and symposia, tributes, special publications and monographs, and a large number of other attractive and creative proposals.

As Rector of the University of Girona it is, then, a source of satisfaction to be able to celebrate these first twenty years of this Chair with the determination that its influence will continue to make itself felt in the world around us and to play its part in shaping all our futures.

Introduction

by **Josep-Maria Terricabras**, the commissioner of the exhibition

The Ferrater Mora Chair of Contemporary Thought was first conceived on 2nd February 1989. It is possible to date the event with such precision because we have a half-torn piece of paper to prove when the idea first came up. The name was still only a proposal, since Ferrater Mora himself had not yet been consulted. He approved the name and gave the project his full backing in April of the same year, when he was in Girona to participate in the international symposium that had been organized to commemorate the centenary of the birth of Ludwig Wittgenstein.

The administrative procedures for establishing the new Chair were surprisingly easy and, in contrast with the normal pace of university life, extraordinarily fast. The result was that Ferrater Mora was able to officially inaugurate the Chair that bears his name on 2nd November of that same year, exactly nine months after its conception. As with other initiatives that saw the light before the creation of what is now the University of Girona, it was considered important to establish rigorous standards of excellence for the Chair. It was also conceived as a vehicle of international projection. It was established with two ideas in mind: that a small university like the one we were planning to create did not necessarily have to be restricted in its scope; and that its peripheral geographical position did not necessarily mean that it had to be relegated to the sidelines.

Ferrater Mora himself placed great emphasis on the requirement that the lectures given by leading international specialists as part of the Chair programme should be of the highest quality. These lectures would not be the only activity for which these visitors would be responsible, but would nevertheless be the most identifiable part of their work from the very start, and would therefore provide the best testimony of their participation. We had just enough time to prepare the list of the first guest lecturers. Shortly afterwards Ferrater died, unexpectedly, in Barcelona, the very city in which he had been born and which he had been visiting to present his latest novel and to talk about his plans for the Chair. Later came the wonderful legacy of his personal library. Since then the passing years have been full of enthusiasm, hope and hard work.

This exhibition is intended as a testimony to these first twenty years of the Chair's existence. Its aim, however, is not merely to provide information coldly, but to transmit also something of the style and character of the Chair, of its constant openness to interdisciplinary thought, its desire to collaborate with other cultural and civic institutions, its keenness to capture the spirit of the times. This is why the remit of the Chair is not restricted to philosophy but to thought, all forms and manifestations of which it is always keen to accept and to transmit. It also explains why the exhibition, like all of Ferrater's work, is intended to be an "open house" that can be of interest to non-specialists and students alike. The technological and interactive features of the exhibition are designed to emphasize that the thought and philosophy of the present must look towards the future and not back at the past.

During the ten weeks of the exhibition, the Fontana d'Or will host an extensive programme of lectures, debates and symposia that will make it abundantly

clear that the task first begun over twenty years ago now has lost none of its energy and power of impact. It provides us with an excellent opportunity to show our gratitude for the effort and cooperation of all those who have worked with us over these years. Our most special gratitude goes to the institutions that have contributed so decisively to making this exhibition possible, and in particular to the Fontana d'Or, which so kindly offered to host it.

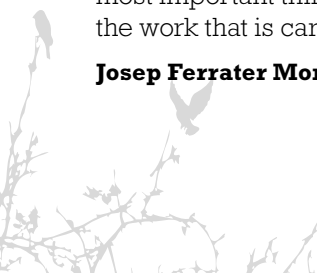
We have also been fortunate enough to be able to bring the exhibition to a close on 30th January 2011, coinciding to the very day with the date of the twentieth anniversary of Ferrater's death. We will reserve time to remember him during the closing ceremony on that last Sunday in January.

Through this exhibition the Ferrater Mora Chair also wishes to present itself, to accept new challenges and to take new risks. By showing some of the successes of the last twenty years, we hoped to emphasize that it is only by sowing new seeds that these will become truly lasting achievements.

The origins

The most important thing about the Chair is not the name it bears, something I sincerely appreciate, but what can be achieved within it. For example, the most important thing is not that there is a hospital called Einstein, but rather the work that is carried on inside it.

Josep Ferrater Mora to Diari de Barcelona, November 3rd, 1989

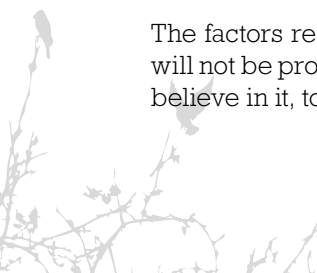
The basic aim of the Chair is to organize courses in contemporary thought, directed by eminent thinkers of internationally recognized prestige. It is a Chair of Thought – and not, strictly speaking, of philosophy – because it is designed to be open to the teaching of scholars from the fields of both philosophy and the sciences, whether formal, experimental, historical or social. It is also a Chair of Contemporary Thought in the strictest sense, because the visiting professors will explain the fundamentals of their own thought.

Text of the Chair's **“Draft Constitution”**

The draft constitution of the Chair of Contemporary Thought could not be improved upon; quite sincerely, there is not a word missing (and, even more importantly, not a word out of place). I do hope the project comes to fruition, please keep me informed of developments. As for the date of my next seminar, the days you proposed originally – the two weeks from 6th to 18th November – look fine to me. It goes without saying that I am truly grateful to you for associating my name with a Chair that will defy comparison with any other of its kind either inside or outside the country in terms of originality, effectiveness and interest.

Private fax from **Josep Ferrater Mora** to **Josep-Maria Terricabras**, 24th April 1989

The factors required to ensure that a geographically peripheral university will not be provincial and mediocre are to formulate a utopian project and to believe in it, to use your imagination a little and to have people around who

really believe in the project. This is what has happened in the case of the Ferrater Mora Chair of Contemporary Thought. There are a lot of people of this kind in “peripheral” Girona. Professor Josep-Maria Terricabras is one of them: one day he thought of a way to break through the isolation that could easily have befallen the study of philosophy at Girona’s *Estudi General*, and he organized the Ferrater Mora Chair.

Josep Maria Nadal in the article *Revulsius culturals i científics per Girona* (“Cultural and scientific lessons for Girona”). Diari de Barcelona, 3rd November 1989

The aim is for it to be a Chair that brings to Girona people who are well known in the world of philosophy and in other fields. The aim is to bring people who cannot come here often – British, German and American specialists, highly distinguished figures who would not normally come here. Somebody who lives in the U.S., for instance, would logically need a special invitation to come here. The aim of this Chair is to bring people who are recognized not only in philosophical circles, but also in other fields – science, history, and so on.

Josep Ferrater Mora interviewed by the Diari de Girona, 12th November 1989

Ferrater Mora's name was chosen because he was well known internationally, and his assistance was essential for the successful launching of a chair that not only bears his name but is also guided by his republican, democratic and progressive ideas.

Josep-Maria Terricabras interviewed by El Punt, 9th June 2009

Over and above names and individuals, the Ferrater Mora Chair of Contemporary Thought aims above all to be a university institution that encourages intellectual rigour and a capacity for dialogue.

Josep-Maria Terricabras during his speech inaugurating the Chair, 2nd November 1989

The University of Girona is the successor to the institution known as the *Estudi General*, or general university college. This was founded by King Alfonso the Magnanimous, who granted Girona the privilege of issuing university degrees in grammar, rhetoric, philosophy and theology, law and medicine. Teaching was the responsibility of the municipal councillors and of the Church, but classes only started officially in 1572 in the building that is now known as “Les Àligues”, and which had been specifically built to house the new university. The university studies imparted there soon gained a reputation for high standards and classes continued until 1717, when the university was closed due to the Nueva Planta Decree and the loss of the political identity of Catalonia.

During the 19th century, as a result of the Liberal revolution, the City Council established what was known as the “Free University of Girona”, which offered studies in Law and Pharmacy until 1874.

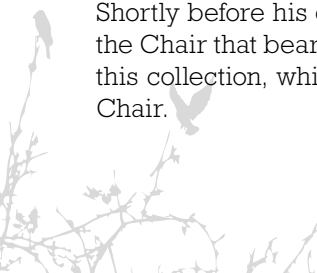

The recent history of the University of Girona can trace its origins back to the city's Teacher Training College and, in particular, to the initiatives undertaken in the 1960s to reintroduce university-level studies in Girona, with the creation of the Girona University College and the Polytechnic School, depending respectively on the Autonomous University of Barcelona (UAB) and the Polytechnic University of Catalonia (UPC). This was followed by the re-establishment of the *Estudi General* as a university college providing courses in the humanities, business studies, natural sciences and social sciences. Finally, in 1991, a decree of the Catalan Autonomous Government created the new University of Girona, with contributions from various university structures that gave Girona a multi-disciplinary university institution.

The Ferrater Mora Chair had been established in 1989. The rationale behind it was clear, as described in the words of its creator, Josep-Maria Terricabras: "A small university does not necessarily have to be restricted in its scope; a university with a peripheral geographical position does not necessarily have to be relegated to the sidelines."

Ex-libris

Shortly before his death Josep Ferrater Mora donated his private library to the Chair that bears his name. The poet Joan Brossa created an ex-libris for this collection, which has since been adopted as the official symbol of the Chair.

On 13th May 1992, just over a year after the death of Ferrater Mora, the cases containing his books started to arrive at the University of Girona from Bryn Mawr, Pennsylvania, and in the summer of the same year they started to be catalogued, at the same time as the introduction of the automated catalogue of the University Library. On 13th November of that same year the Ferrater Mora Library was finally inaugurated, installed provisionally in the Les Àligues building, and later in the Old Town Campus library where it is to be found today. The Josep Ferrater Mora Collection forms part of the University's special collections, together with other legacies such as the Aurora and Prudenci Bertrana Collection, the Pierre Vilar Collection, the Lluís Santaló Collection, the Jaume Vicens Vives Collection and, very soon, the Raimon Panikkar Collection.

Ferrater. The intellectual reference

“On the one hand, I can't say that I deserve [to have the Chair named after me], because that would be pretentious of me. However, I can't really suggest that I don't deserve it, because that would be tantamount to saying that the organizers are idiots and haven't the faintest idea of what they're talking about.”

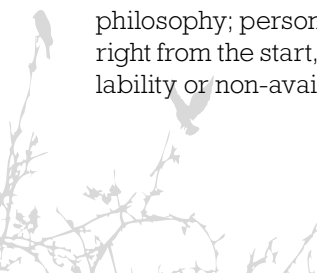
Josep Ferrater Mora, interviewed by El Punt, 3rd November 1989

Seminars

The Chair offers seminars in each academic year, presided over by eminent thinkers of international prestige who use them to explain the fundamental basis of their thought. The first seminar was directed by Professor Josep Ferrater Mora, in November 1989. To date, twenty-nine of the top figures in world thought have taught within the framework of the Chair. Many of their lectures have been published in book form. The initial interdisciplinary concept has always been maintained through the participation of leading figures from many different fields, ranging from philosophy to the arts or the sciences, whether formal or experimental, historical or social. Ricoeur, Quine, Chomsky, Boff, Prigogine, Cavalli-Sforza, Morin, Singer and Hobsbawn are among the figures who have been invited by the Chair.

“Let's turn our attention to the individuals to be invited. I would be in favour of the following two points: (1) start early, because, especially in the German-speaking and English-speaking worlds, they are well used to planning things, or having things planned for them, well in advance. I myself have always had this fixation. (2) Take into account the age of some of the individuals proposed. It would be a pity to “miss” Ayer or Quine when they still have so much to contribute to the training of those who are interested in philosophy; personally, I would be in favour of getting both Ayer and Quine, right from the start, depending, as far as the order is concerned, on the availability or non-availability of those to be invited. I think the invitation should

first be made, formally, from the address of the Chair, and I would then like to “back it up” almost immediately afterwards. What do you think?

Subsequently, both in terms of their age and also to establish a sort of “balance” of philosophical interest, it would perhaps be a good idea to invite Schaff and Ricoeur (hoping that the latter is fully recovered by then). After that we’ll have more freedom as far as age is concerned and we can decide together. For my part, in addition to Bunge, I would like to “see” people like Prigogine and Hobsbawm receive an invitation, which would also establish a certain balance of interest, in this case in terms of science and history. And let’s not forget Rawls or Chomsky! We can also talk about them later.”

Josep Ferrater Mora in a private fax to **Josep-Maria Terricabras**, 18th May 1989

“They’ll end up paying to come!”

This forecast that Josep Ferrater Mora would make jokingly to Josep-Maria Terricabras in the late 1980s has naturally not come true, but it is nevertheless highly indicative. In the space of twenty years, the Ferrater Mora Chair of Contemporary Thought has positioned itself as a point of direct contact with the international *crème de la crème* of the intellectual world, and some of the most important figures in numerous academic disciplines today feature on its guest list.

CÀTEDRA FERRATER MORA